

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 25. ANUL XII.

Sabiu, in 26 Martiu 1864.

Telegrafulu este de doua ori pe septemana: joia si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gal'a, prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciele din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4. fl. v. a. Pentru prin. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litera mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. s. pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. fa

Sinodulu.

Sinodulu diecesanu greco-orientalu din Transilvania, s'au inceput astadi Domineca in 22 Martiu cu rogaciuni de multiamita si de cereri catra Acela, dela care vine tota darea cea buna si totu darulu deseversitu. La 9 ore dimineti'a membrii Sinodului si tinerimea pedagogico-clericala formau spaliru dela biseric'a Schimbarei la fatia din cetate pana la resiedinti'a episcopesca, si dupace preotimea cea destinata pentru slujb'a domnedieesca si imbracata in vestminte serbatoresci bisericesci s'au dusu la Esc. Sea, P. S. Acelasi au si plecatu la Biserica, trecendu prin sirulu acest'a frumosu alu fiiloru Sei sufletesci.

Actulu celu d'antau in decurgerea S. Liturgii, carea se incepu fu chirotesirea P. Protosinchela P o p a s u intru Archimandritu, — unu actu intempinat de membrii Sinodului cu vina multiamire. S. Liturgia, in a carei decurgere se chirotesi P. Administratoru protopopescu V a s i l i u R o s i e s c u intru Protopopu actualu alu Clusului de josu, si se mai chirotoni unu Preotu si unu Diaconu, a decursu in cea mai frumoasa ordine si cu evlavia si gravitatea aceea, ce o cerca momentulu celu raru serbatorescu. Dupa: „Fia numele Domnului!“ P. Episcopu diecesanu citi rogaciunea, arhieresca, prin carea invoca ajutoriulu lui Domnedieu si darulu Duchului santu asupr'a membriloru adunati la Sinodu si asupr'a lucrariilor loru. In sine in ordinea dela intrare fu si esirea. Era maretiu aspectu, a vede pre veneratulu Archiereu incungiuratu de florea clerului si a poporului seu! O multiamita din sufletu catra Domnedieu trebuia sa inspire pre ori cine, care arunca o privire asupr'a acestui cleru, asupr'a acestui poporu, si asemena trecutul nostru cu presintele nostru. —

Siedinti'a I.
din 22 Martiu c. v. 1864.

Adunandu-se membrii Sinodului la 11 1/2 ore in biseric'a din cetate, alesera mai antau, la propunerea P. Archimandritu P o p a s u, o deputatiune din 12 membrii (P. P. Popasu, Pope'a, Panovicu, de Crainicu, si DD. Alduleanu, Maioru Strav'a, Munteanu, Macelariu, Dr. Szabo, Dr. Nemesiu), ce merse spre invitarea P. Episcopu la Sinodu, Preasantu-Carele la 11 3/4 ore si intra priimitu cu entusiastice: Sa traiesca! Apoi ocupandu Esc. Sea, P. Episcopu scaunulu presidialu, se facu linisce profunda, si Esc. Sea citi urmatoriulu

Cuventu arhierescu.

In numele Tatalui, si alu fiiului si alu santului Duchu. Sa multiamimu lui Domnedieu, carele ne-au invrednicitu de a ne potea aduna ca Biserica, si a ne consulta asupr'a obiectelor nostre bisericesci, scolari si fundatiunali.

Ne amu adunatu, dicu, ca Biserica. Sub „Biserica“ intielegemu acele doue concepte, care in limb'a grecesca se esprime cu „εκκλησία si κληρονομία“, va sa dica: „adunarea si casa Domnului.“

Asia dara noi sub cuventulu „Biserica“ intielegemu „Biserica legei cei noue, pre carea Mantuitoriulu Iisusu Christosu o au intemeiata pe pamentu spre mostenirea imperatiei ceresci, si pre carea Prooroculu Ieremi'a Cap. 31. v. 31—34. o au numitu „legatur'a noua de pace si „asiedimentu de pace.“

De unde urmeaza, ca noi sub adunarea nostra intielegemu o adunare spiritala spre acelu scopu, ca sa ne consultamu asupr'a aceloru afaceri, dela care atarna mostenirea imperatiei ceresci.

Ear ca avemu lipsa neincungiurabile pentru o asemena consultare, scie totu insulu dintre noi, si o marturisesce ca pre unu adeveru recunoscutu in deobste.

Cine nu scie, ca totu omulu porta in sine unu simtiu innascutu alu dependintiei sale dela fiinti'a cea mai inalta domnedieesca? Manifestarea acestui simtiu se chiama „Religia“ si lucra asia de puternicu asupr'a omului, incatu vatemarea cea

mai mica, ce i se face omului in privintia simtiului seu religionar, este pentru elu superarea cea mai durerosa, caci aceea petrunde pana la sufletu, pana la consciintia, si turbura convingerile acelea, care pre elu au sa-lu faca mosteanu de imperati'a ceresca.

Asia este; problem'a adunarei nostre este asiedierea trebiloru nostre bisericesci, care se refera la Religia nostra. Insa noi asiedierea trebiloru nostre bisericesci, ce ne sta inainte, nu o intielegemu asia, ca si cum Biserica nostra n'aru posede din vechime organizati'a s'a, ci intielegemu incetarea aceloru impregiurari vitrige, care din cause politice impedeau pana acum valoarea organizatiunii Bisericii nostre; intielegemu revocarea si restabilirea institutiunelor celoru vechi si primitive bisericesci, si aducerea lor la valoarea, ce li se cuvine. —

In decurgerea Sinodului nostru vomu tracta si despre mijlocele culturai intelectuale, va sa dica: despre treb'a seculara; pentru aceea este de lipsa, ca sa alingu si acestu obiectu, ca sa vedemu, incatu se tiene de sfera activitaii Sinodului nostru.

Precum amu disu, ca sub „Biserica“ intielegemu adunarea poporului credinciosu, si casa de rugaciune spre a mosteni imperati'a ceresca, asia dicu mai departe, ca sub „scola“ intielegemu adunarea tinerimei credinciose, si casa de invetiatura de cultura, si de civilizatia. Biserica christiana porta in sine simburile culturai si alu civilizatiei prin institute literarie. Temeiulu si inceputulu acestoru institute de lumina ni-au datu insusi Fundatorulu Bisericii nostre, Domnulu si Mantuitoriulu nostru Iisusu Christosu, ceea ce lamuritu se vede din tote invetiaturile lui, si mai de aproape din acele cuvinte ale lui, cu care demandase Invetiaceiloru sei, sa nu oprasca pre prunci, sa vina la densulu. Marcu, Cap. 10. v. 14. — Apoi tramitendu Christosu pre Apostolii sei in lume, li-au impusu loru: ca mai nainte sa invetie poporele, si apoi sa-le boteze, Mateiu c. 29. v. 19, si ca sa scia Apostolii, ca nu este destulu a invetia numai cu cuvinte, precum faceau invetiatorii secteloru evreiesci, ci si cu fapte, au disu loru: Asia sa lumineze lumin'a vostra innaintea omeniloru, ca vedindu faptele vostre cele bune, sa premarasca pre Tatalu nostru celu din ceriuri.

Va dice insa cineva: ca Christosu pomenesce numai de invetiatura, dar nu si de scola, prin urmare scola nu se tiene de Biserica. Insa cine va pote trage la indoicla, ca unde se face amintire despre invetiatura, acolo totodata nu s'aru intielege de sine si loculu celu menitu pentru invetiatura, va sa dica: scola?

Sa consultamu scrierile Apostolului Pavelu in privintia acestui obiectu, si vomu afla, ca acestu Apostolu da lui Timoteiu, ca unui Episcopu, acesta indreptare despre crestini (.); Carele nu porta grija de ai sei, si mai alesu de casnicii sei, acela s'au lapedatu de credintia, si este mai reu, decatu unu necredinciosu.

Ore pote-va afirma cineva, ca aci Apostolulu intielege numai ingrijirea cea pentru trupu, dar nu si ingrijirea cea pentru sufletu si minte a copiiloru? candu acelasiu Apostolu catra Efeseni (..) scrie asia: Parintiloru chraniti pre fiii vostri intru invetiatur'a si sfatuirea Domnului.

Ear in Canonulu 86. apostolescu se da Parintiloru acea indreptare, ca ei sa invetie pre copiii loru in moralitate dupa invetiatur'a intieptului Sirachu.

Istori'a bisericesci ne arata, ca comunele cele primitive bisericesci erau forte ingrijite pentru infiintarea scolorlu. Cine nu scie scola cea vestita din Alessandria, pre carea o au intemeiatu Evangelistulu Marcu? Nici gonele cele barbare ale Imperatorlu pagani romani n'au potutu impedece pre cre-

Cini, că sa nu infintieze scóle, pentru ca totu Istori'a ne invatua, ca creștinii pe timpii acelu góne tienéu scóle pe ascunsu, unde se luminau copiiloru, sciindu, ca acést'a au fostu duchulu invetiaturiloru lui Christosu și alu povetiloru Apostoloru. Ear candu au datu Dumnedieu, că Imperati creștini au inceputu sa stapanésca, atunci Sinódele bisericesci au îngrijitu numai decátu și pentru scóle; asiá Sinodulu localu din Gangr'a prin Canonulu 15 pune sub blastemu pre acei parinti, cari nu se îngrijescu pentru bun'a crescere și luminarea copiiloru sei."

Aru fi de prisosu a prelungi cuventulu despre acestu obiectu in privint'a principiale, căci nime nu deneaga acelu adeveru, ca adeca Biserica nu se póte gândi fára scóla, și ca scóla este o parte intregitoare a unei Biserici. Óre nu Bisericei, va sa dica: adunárei Preotiloru și cristiniloru nostri, și simtiului loru religiosu insolitu de celu natiunalu, avemu sa multumimu Gimnasiulu celu mare și maretu la Brasiovu, și pre celu proiectatu și curendu infiintandu Gimnasiu micu in Zarandu la Bradu, cele patru scóle capitale din Brasiovu, Dobr'a, Resnariu și Satulungu, precumu și cele 600 de scóle populare din Eparchia nóra ardeleana.

Trecu cu tacerea starea scóloru nóstre până la finitul secululu alu 17, și voi sa amintiescu numai cele ce scimu de siguru din acte oliciése, ca s'au intemplat dela anulu 1783 până astadi.

La anulu 1783 au capetatu Biserica nóra din Ardealu iarasi unu Archiereu, dupa ce veduise 83 de ani. Ierarchia nóra reinviéta, de și nu cu atributele ei cele vechi și canónice, au indreptatu numai decátu îngrijirea sea cátra treb'a scolare, și au constituitu unu Directoru natiunalu cu aprobarea Regimulu, de carea atunci avea lipsa, căci nu se bucurá, că și celelalte Biserici in Tiéra, de Autonomia. Acestu Directoru erá subordinatu Episcopulu nostru camu până la anulu 1837, candu atátu Directorulu cátu și scólele nóstre confessionale in urm'a unei ordinatuni guberniale sau subordinatu supremei Inspectuni a Episcopulu latino-catolicu. Acést'a au duratu până la anulu 1850., candu Sinodulu nostru din acelu anu prin otarirea sea §. 17. au impoteruicitu pre Episcopulu seu cu suprem'a inspectiune scolará, ear pre Parintii Protopopi cu directiunea tractuala, și prin acésta otarare sinodale din a. 1850 amu scapatu scólele nóstre de sub suprainspectiunea unui Episcopu de Biserica straina. Totu acelasu Sinodu, precumu arata conclusulu lui in §. 12. sau rugatu de Maiestatea Sea, că sa se indure a denumi la Guvernulu Tieri unu Consiliariu scolaru de relegea nóra, carele sa fia Referinte la Guvernu in trebile scóloru nóstre. La rogarea acést'a preamilita a Sinodulu sau induratu Maiestatea Sea prin preainalt'a otarare din 26 Novembre (.) a denumi la Guvernu Tieri pre unu consiliariu scolaru de relegea nóra, ca prin preainalt'a resolutiune din 9 Octobre 1862. (..) a-lu reactivá pre acela la rogarea Consistorialulu nostru. Mai mari și mai indelungate lupte m'au constatu pre mine aducerea la valóre a §-lui 17 din conclusele Sinodulu nostru din a. 1850, pentruca Ministeriulu de atunci absolutisticu au resolutu numai la anulu 1859 prin emisulu seu din 23 Fauru, ca se incredintieza și din partea Statulu inspectiunea locale a scóloru Preotimiei locale, inspectiunea tractuala Protopopiloru, ear Episcopulu și Consistoriulu seu suprainspectiunea și îngrijirea afaceriloru scolare.

In fine intr'o tiéra, cumu este Patri'a nóra, unde suntu mai multe recepte Religii crestine din partea Statulu egal indreptate, unde reprezentantii acestoru Religii crestine suntu îngrijiti pentru sustinerea Religiloru loru in intregire și in curatieni'a dogmeloru loru, unde scólele sau infiintatu seu din munificenti'a unui seu altui Domnitoru, seu din munificenti'a corporatiuniloru bisericesci, și tóte acestea scóle s'au hotezatu cu caracteru confessionalu dupa voi'a fundatoriloru loru, — dicu, intr'o siéra, cumu este Patri'a nóra, și inca adangu, ca intr'o tiéra, unde astfelu sau desvoltatu trebile scolare din vechime sub scutulu legiloru positive politice, precumu le vedemu acelea astadi desvoltate, legislati'a Tieri nóstre preaintieptiesce au otaritu și in Diet'a anulu trecut, că adeca Religii recepte sa reguleze, sa administre, și sa conduca independinti un'a de alt'a trebile loru scolare, intieleganduse de sine conservarea dreptulu de suprainspectiune alu Corónei, determinatu prin legile tieri, ce ei compete a esercitá in intielesulu constitutiunei.

Ací trebuie sa amintiescu cu multamirea cea mai mare, ca Inaltulu nostru Regimu constitutionalu m'au sprijinitu pre mine in nediulele mele in privint'a conducerei trebei sco-

lare, căci 1), Inalt'a Cancelaria aulico-transsilvana au binevoitu a otari la a. 1861 din 13 Septembrie in urm'a declaratiunei mele aprobate și din partea Inaltulu Guvernu alu Tieri, că ordinaratiunea ministeriala din 23 Febr. 1859. sa incete, prin carea se dispune regularea scóloru nóstre cu delaturarea Iurisdicțiunei bisericesci, și ca dupa principiulu autonomiei bisericesci sa se increada ordinariatulu episcopescu Acestu adeveru se póte vedé din Circularulu Consistorialu Nr. 657. 1862. 2) căci Inaltulu Presidiu gubernialu au binevoitu a me insciinti'a despre gratiós'a sea otarare din 3 Mart. 1863 urmata la pár'a inlitulu Presidiu comitatense alu Hunedórei, cumca adanarile, ce se tinu spre venitoriu spre scopulu curatu bisericescu și scolaru, suntu iertate a se tine fára intrevenirea Comisariulu politicu. Acestu adeveru inca se vede din Circularulu Consistorialu Nr. 134. 1863. —

Astfelu amu statu până adi cu treb'a scóloru nóstre; acumu intr'amu in altu stadiu, adeca in stadiulu garantiei constitutiunale, ce ne da legea Patriei din anulu trecut in treb'a scolaru, și intr'alte tocmai spre acestu sfarsitu neamu și adunatu bisericesc; și asiá de adi inainte sórtea scóloru nóstre va depinde dela Sinodu, căci a lui problema va fi a regulá și a conduce treb'a scolaru.

Si fiindca jace in firea lucrulu, ca adeca scopurile Bisericei și ale scólei pretindu și nisce midilóce banale, și ca aceste le și posedemu in mai multe fundatiuni, sau vedutu lamuritu din pertractárele Sinodulu din anulu 1850, pentru aceea, și fondurile bisericesci, scolaru și filantropice ceru dela noi, că nu numai sa ne îngrijimu pentru sustinerea loru, ci că sa ne îngrijimu și pentru immultirea loru, căci astfelu fiindu dispusi, vomu potea fi siguri, ca trebile nóstre bisericesci și scolare voru inflori spre binele nostru comunu.

Nu va fi de prisosu a aminti aci, ca Sinodulu acést'a prezentu este alu treilea dela anulu 1848, candu au inceputu Biserica nóra sa recastige positiunea sea cuviinciósa in Patria. Pre celu d'antáiu Sinodu l'amu tinutu la anulu 1850. in 12 Martiu, ear pre celu alu doilea la anulu 1860; in 24. Octobre. De amu vré sa recapitulámu afacerile aceluorú doué Sinóde, vomu aflá, ca Archiereulu ant'ia órá la an. 1850. au potutu adaná intr'unu Sinodu pre Biserica prin reprezentantii Clerulu și ai poporulu credinciosu, dupa ce sistem'a de góna asup'a Bisericei de 300 de ani au incelat. In acelu Sinodu amu tractatu I, despre marturisirea credintei nóstre; II. despre starea Bisericei nóstre locale din Ardealu până la anulu 1850.; III. despre starea cea viitoare a Bisericei nóstre fatia cu toti conationalii románi de relegea nóra ortodoxa din Statele Maiestáti Sele, adeca despre Mitropoli'a romána de relegea ortodoxa resaríténa; IV. despre starea preotimiei și a celorlalte fetie bisericesci; V. despre scóle și imbunatatirea loru, și VI. despre fondurile bisericesci.

Ear in Sinodulu din anulu 1860. amu tractatu despre infiintand'a Mitropoli'a romána greco-orientala pe bas'a preinaltulu Rescriptu imperatescu din 27. Septembrie 1860.

Acum vine intrebarea: ce problema mai de aprópe ne sta nóue inainte la acestu alu treile Sinodu? La care respondemu: ca problema Sinodulu nostru prezentu are a cuprinde: I. raporturi despre cele ce s'au intemplat mai momentosu in privint'a Bisericei nóstre locale din Ardelu; II. unu raportu potrivit Concluseru sinodalu §. 12. din anulu 1860, privitoriu la infiintand'a nóra Mitropoli; și a III. asiedierea unui regulamentu de organizatia a trebiloru nóstre bisericesci, scolaru și fundatiunali.

In decurgerea pertractarei acestoru obiecte se va convinge Sinodulu despre cele ce avemu a face cu privire la aceste momente mari, care taia in viet'a nóra bisericesca.

Sciu preabine, ca Sinodulu nu ascépta dela mine cuvinte multe, ci fapte complinite. Sciu și aceea prea bine, ca Sinodulu ascépta ocaziune de a desvoltá activitatea sa pe terenulu celu sántu alu Bisericei; pentru aceea incheiu Eu cuventarea mea cu cuvintele Apostolulu Pavelu, dicandu: Vati apropiatu, Fratiloru și Filoru sufletesci, de muntele Sionulu, și de Cetatea lui Domnedieu celui viu; v'ati apropiatu de Ierusalimulu celu cerescu, și de adunarea celoru dintáiu nascuti, carii suntu scrisi in ceriuri; v'ati apropiatu de Duchurile Dreptiloru și de Iisusu Cristosu Mijlocitoriulu asiediametulu celui nou de lege. Evrei cap. 12. v. 22—24; — și fili tari in aceea credintia, ca Domnulu și Mantuitorulu nostru ne va povatui in afacerile nóstre, și va fi cu noi, cari neamu adunatu in numele lui; căci elu au promis a fi acolo, unde doi seu trei se voru adaná in numele lui. Aminu.

Esc. Sea Presidintele pune intrebarea, deca va urmá mai antáiu alegerea secretariloru ori verificarea membriloru? și la propunerea d. Macelarulu, precisata prin d. Branude Lemény, se alege Secretari

(.) Nr. Cons. 114. 1856.—Nr. Cons. 811. 1862.

(..) Not'a Locotiintei c. r. din 24. Martiu 1859, Nr. 5557. Nr. Cons. 354. 1859. —

ad hoc: P. Prot. Papiu, D. Jude reg. Măcelariu și D. Administr. comit. Ioanu Puscariu.

D. Presedinte întreba, deca verificarea se va face brevi manu, ori prin o comisiune aleganda spre acestu scopu? — La propunerea P. Prot. Hanni'a: a se face verificarea aci, căci panacandu si-aru termină comisiunea lucrările, Sinodulu totu n'aru poté procede mai departe, — se începe îndata verificarea.

D. Presedinte citește numele membrilor atâtu chiamati câtu și alesi. La observarea dlui Bolog'a, ca lipsește unu membru, care dupa Statutul provisoriu din 1860. II. b) vine a fi chiamatu, adica Vicecolonelulu c. r. pensiunatu Paulu din Hatiegu. D. Presedinte esprime pareerea de reu ca nu-lu cunósce, și promite ca-lu va chiama. — Apoi enuncia, ca pe bas'a statutului sinodalu din 1860. punctu II. a) suntu de fatia 42; pe bas'a pct. II. b) 17; pe bas'a pct. II. c) 6; pe bas'a pct. II. d) 11, și pe bas'a pct. III. din partea clerului 40, din partea poporului iar 40, cu totulu dar 156. — Întréba, ca privi-se-voru ca verificati?

D. Bolog'a Secretarii totusi sa tréca prin harthii. D. Presedinte. Eu amu trecut prin ele, și tóte suntu bune și dupa unu formulariu.

D. Măcelariu Nu s'au aretatu la in. Presidiu despre vr'o ilegalitate?

Presedinte le. Nu, deca in sa se va aretá, voi face cunoscutu.

D. Alduleanu, de si nu se îndoiesce, ca provocările nu s'aru fi facutu dupa statutulu din 1860, totusi cere cá Sinodulu sa dechiare, deca chiamările suntu conforme statutelor? căci actele, și dupa ce se voru risipi membrii, trebuie sa dea dovada, ca cei ce suntu aici suntu autorisati cá membri. (Se citescu numele toturoru celor alesi din in sesi actele de alegere.)

D. Bolog'a pune întrebarea, deca Protopopii chiamati cá demnitari bisericesci se potu substitui prin altii? și deca acést'a o potu demnitarii bisericesci, o potu óre și demnitarii mireni?

D. Alduleanu cere a se deslegá mai întâiu întrebarea generala, ca deca unu deputatu nu poté veni, are dreptu sa tramita pre altulu in locul seu ori nu? și ce dicu in privinti'a acést'a SS. canóne? căci dupa pracs'a civila, nevenindu celu alesu, dreptulu de alegere se re'ntórce la alegtori cari apoi au dreptulu a-si alege persóna. Casurile venite aci înainte n'aru fi asiá momentóse, deca aru remanea numai pentru Sinodulu de acumu si nu siaru estiude consecuintiele și in venitoriu; dar' altmintrea saru potea nasce o pracs'a periculósa. Cere deslusire in privinti'a acést'a dela barbatii competinti.

P. Hanni'a raspunde, ca pracs'a acést'a o aflámu in biseric'a primitiva in sa numai la Episcopi și Patriarchi, cari candu nu potéu merge trámítéu diaconi in locul lor; nu scie in sa, ca si alte persóne bisericesci se fia avutu dreptulu acést'a.

D. Măcelariu. Patriarchii și Episcopii, si-au potutu trámite substituti, căci ei nu aterneau de alegeri; aici in sa e vorba de aceea, cari atarna dela alegeri.

D. Presedinte. Précum in cele politice asiá si in cele bisericesci suntu fetie cu drepturi eschisive și fetie cu drepturi acuisite. In biseric'a dela inceputu aflámu dóue feluri de Sinóde unulu este pentru cele dogmatice altulu pentru cele economice, la celu pentru cele dogmatice au venit numai Episcopii, cari nu s'au alesi, ei au fostu membri nascuti ai Sinodului. —

La astfelu de întemplari, avemu sciri din istoria, unde episcopii nepotendu singuri veni au trimisu in locul lor pe altii, patriarchii totu asiá au facutu. — La celalaltu neamu de sinóde, unde au luat parte si poporulu și preotimea, acela nu au fostu nici decátu octoare, decatu s'a impartitu eparchi'a in cercuri de alegere si acolo sau alesi. Eu nu amu cititu in istori'a bisericesca întemplari, unde asiá si aflatu ca unu alesu din partea bisericesca ori mirenesca aru fi potutu tramite pre altulu in locul seu, pentru ca deca eu suntu alesu de poporu și d. e. me bolnavescu, atunci cumu potu eu tramite pe altulu? Noi suntemu in ajunulu unoi sinodu, unde trebuie sa hotarimu ceva; nu avemu tempu multa de a ne ocupá cu întrebări de acestea mici.

Eu socotescu, ca nu va strică nimicu, deca vomu priimi pre toti membrii cumu suntu aici.

D. Alduleanu crede, ca de óre-ce suntu doi membri cá substituti, de astadata sa se priimesca, punendu-se in sa la protocolu, ca pe venitoriu acést'a sa nu-se mai practizese (strigari: asiá sa fia!) D. Presedinte enuncia, ca Sinodulu e constituitu, căci membrii suntu verificati și cunoscuti de legali, cu acea modificare, ca pentru astadata se

primescu substituti, ear' pe venitoriu cei chiamati și alesi nu au dreptu sa substituie pe altii in locul lor. —

Apoi se trece la alegerea secretarilor, și dupa o consultare de câte-va minute se alegu secretari d. d. Ioanu Puscariu Administratoru comitatensu, Prof. Dr. Mesiota, Asessoru Orbonasiu jun., Prof. Ioann Popescu, Protopopu Ioann Ratiu și Protop. Ioann Papiu.

D. Presedinte pune acumu la ordine consultarea asupr'a proiectului de organizatiune elaboratu de Es. Sea si impartitu între membri pentru preconsultare, provocandu pe Sinodulu a se declará mai întâiu asupr'a modului, cumu sa se pertracteze acelu proiectu.

D. Branu de Lemény e de parere, ca cu privire la ponderositatea proiectului și la angustimea timpului sa se aléga o comisiune de 12 membri, carea se percurga proiectulu din § in §, și sa raporteze Sinodului din di in di. (Acclamatiuni de consimtiementu.)

D. Presedinte. Sa se aléga dar 12. membri: 4 preoti și 8 mireni. P. Pope'a socotescu, ca ar fi destulu cu nóue membri: 6 mireni și 3 preotii — D. Puscariu staruiesce pe lánge 12 membri din tóte specialitati.

D. Branu de Lemény róga pe Presidiu, a propune, pentru castigarea timpului, insusi pre acesti membri, cu privire la deosebitele clase. — (Se primesce.)

D. Gaitanu. Se nu se face alte clase, ci numai de preoti și de mireni.

D. Lengeru. Nu e destulu, a fi reprezentata in acést'a comisiune numai preotii și mireni, căci alegându-se membri nepatrungi de trebile scolare, aceia nu aru poté coresponde scopului acelu'a. (Sgomotu.) D. Gaitanu. Sa remána la voi'a fia-cáru membru voi'a libera de a-si votulu acelu'a, in care are mai multa incredere si care cugeta ca are insusirile cuvintiose. (D. Lengeru va se replice; D. Presedinte róga pre membri a se insinúa mai întâiu la vorbire si a nu tinea dialoguri.)

Prof. Bofu sprijinesce propunerea Prof. Lengeru cu atá'a mai vertosu, cu cátu un'a din problemele cele mai momentóse ale proiectului e regularea trebilor scolare. Crede ca nu e nici o vatemare pentru dd. ampoiati, deca va presupune, ca acést'a in privinti'a cestiunata nu au nici in teoria nici in pracs'a cunoscintiele, ce se poté presupune, ca le au professorii. Natur'a lucrului aduce cu sine, ca la desbaterea trebilor scolare se fia de fatia si profesori. In fine, nainte de ase luá obiectulu la desbatere, se róga a se deslegá întrebarea: ca alege-se-voru membri comisiunei numai din clas'a preotiloru și mirenilor, ori mireni sa fia subimpartiti in ampoiati, professori și ómeni privati?

P. Pope'a e de parere D. Professoru Bofu, observandu mai departe, ca densulu inea mai nainte nau avutu alta intentiune cu propunerea sea, decátu numai a vedea reprezentate tóte clasele, care suntu aici. Vorb'a e de proiectulu de organizare, ce cuprinde in sine trei lucruri momentóse: adeca trebile bisericesci, scolare și fundatiunale, de aceea trebuie sa se aléga barbati competinti din fia care ramu.

D. Alduleanu. Toti cei de fatia suntemu fii ai unei biserici, suntemu frati de unu sánge și fii ai unei natiuni. (Bravo!) Nu este nice unu beneficiu, ci numai o greutate a fi alesu; sa nu se arunce dar nici o umbra asupr'a oricároru membri de aici; earu ce se atinge de lucru, se întielege de sine, ca alegerea se fia libera si fia-care sa voteze dupa increderea propria pre cine va voi. La ordinea dilei in sa e propunerea D. Branu: a se imputernici Esc. D. Presedinte sa denumésca pre cei doispredece membrii ai comisiunei pe temelulu conclusului ad hoc, cá optu se fia din partea mirenesca și 4 din cea preotiesca. (Bine!) D. Presedinte multiamesce Sinodulu pentru increderea manifestata, adaugendu in se, ca nu-i multiamesce pentru greutatea cea mare ce vine asupr'a-i prin acést'a incredere. In sa ce se facu? unu tata are cele mai multe greutati: pana candu amu fostu eu fiiu, nu amu avutu atatea greutati, cá acum de candu suntu tata. (bravo! bravo! sa traiesca!) Apoi vestescu, ca pe bas'a celoru dóue clase din a-fara (căci din launtru numai un'a scie) propune din partea preotiesca pre Parintele Archimandritu Popasu, dd. Prot. Pannovicu, Trombitasiu și Hanni'a (se priimescu cu: se traiesca!) din partea mirenesca propune pre dd. Alduleanu, Branu de Lemény, Munténu, Dateo, Orbonasiu, Gaitanu, Dr. Mesiota și Prof. Popescu. (Sa traiesca!)

D. Orbonasiu se escusa cu bóla, și D. Presedinte propune in loculu d-lui pre d. Secul'a din Zarandu, iar in loculu P. Prot. Trombitasiu carele se afla in Sabiu, in sa e bolnavu, pre P. Prot. Ratiu din Hatiegu. (Se priimescu.)

D. Presedinte. Inainte de a incepe cu raportu-

rile arhiteresci, fiindcă trecuse de 2 ore, dorește a face numai începutul, care nu va face greutate.

P. Archimandritu Popasu invita pe membri Comisiunii pe 5 ore dupa amedi in Cancelaria Asociatiunii, spre a se constitui.

D. Presedintele. Asiá, d-loru, in fruntea tuturor acelora ce amu sa ve aducu inainte asiá dicendu tóte spre placuta cunoscintia, in fruntea tuturor celor'a sta mil'a bunatatea si indurarea imperatésca. Cáci intempleria cea mai momentósa, cea urmata in biseric'a nóstra gr. orientale din Transsilvani'a dupa Sinodulu din 1860, este aceea, ca Maiestatea Sea s'a induratu in urm'a repetiteloru nóstre rogari a resolví din vistieri'a statului pe totu anulu 25,000 f. v. a. pe sém'a bisericeii nóstre gr. orientale din Transsilvani'a (Sa traiésca!) cu acea Prea Inalta voia espresa, ca din cele 25,000 f. valut. austriaca 1,000 f. valut. austriaca sa se chieituié sca pe sém'a seminariului diecesanu ear' cele 24,000 f. valut. austriaca sa se impartiesca intre Protopopi si preotii nostri dupa chipsuial'a Episcopului si a Consistoriului, si lucrulu acest'a in 29 Maiu 1861, sa se faca, prin urmare de 3 ori amu priimitu ajutoriulu acest'a, si cu ajutoriulu lui Ddieu si in anulu acest'a -lu vomu priimi. D. Puscariu propune o adresa de multiamita cátra Maiestatea Sea. P. Hannea propune a se aduce multiamita P. Episcopu diecesanu pentru esoperarea acestui ajutoriu. (Sa traiésca!) D. Presedinte Punctulu alu doilea asemenea este unu momentu de totu ponderosu in viéti'a nóstra bisericesca, ce s'a intemplat in 15 Martiu 1862. Acést'a este, ca tóta romanimea din statulu Maiestatii Sele de relegea gr. or. s'au intielesu prin fruntasii sei din partea mirenésca si preotiesca, ca prin o deputatiune si pre lángea predarea unui recursu se se infatisieze la Maiestatea Sea Imperatulu si sa-lu róge in numele tuturor románilor gr. or. din Monarchi'a austriaca, sa se indure a ne concede constituirea mitropoliei nóstre, pe bas'a hotaririi imperatéscei din 27 Sept 1860, despre care amu si tractatu in Sinodulu precedentu, si asiá o petitiune colectiva s'a subternutu Maiestatii Sele, unde au fostu urmatorii: Eu, P. Episcopu alu Aradului Procopiu, P. Archimandritu din Bucovin'a Bendela, dd. Endociu Hurmusachi, de Buchenthal, Vasilco, Andreiu si Antoniu Mocioni de Foenu, Gozdu, Filipu Pascu, Const. Udrea, Babesiu, Grigoriu Popoviciu, Popasu, Moldovanu secret. aul., Nicolau Popea si Servianu Popoviciu. Daca voiti d-loru a sci cuprinsulu acelei petitiuni, aceeasi se afla si romanescu. (Voci: sa se cétésca id-lu secret. Popescu o cetesce.)

D. Bolog'a crede ca aru fi de lipsa, cá Sinodulu sa faca o rogare nóua catra Maiestatea Sea; a se resolví petitiunea acést'a si a se pune in lucrare dupa totu cuprinsulu ei.

D. Presedintele afla motiunea dlui Bolog'a temeinica; se róga in sa a se amána pertractarea ei, pentru ca Esc. Sea purcediendu in ordinea chronologica are de a referi mai de parte in acést'a cauza. (Se priimesce!). Apoi comunica Sinodului, ca in proiectulu tiparitu au aflatu de bine a face unele modificári, cari crede ca va fi bine a-le predá comisiunii alese. (Se priimesce.)

D. Alduleanu aduce aminte, ca s'a decretatu o adresa de multiamita cátra Maiestatea Sea, dara inca nu s'a insarcinatu niminea cu elaborarea unui proiectu.

D. Presedintele, dorește a se enuciá facerea petitiunii numai in principiu, pana la finea raportului.

Cu acestea siedinti'a se incheie la 2³/₄ ore. Siedinti'a urmátóre Luni inainte de amedi la 9 ore dimineti'a.

Prospectu politicu.

Unele diuare aducu o scire de totu interesanta in privinti'a Schlesvig-Holstainului, si adeca, ca cestiunea loru sa se deslege prin sufragiu universale, dupa ce voru desierlá atatu Danii catu si trupele aliate si ale federatiunii ducatele.

Atentiunea publica e acum binisioru atientita catra orientulu Europei de unde se vorbesce cu atata temere despre erumperea unei revolutiuni. Temerea e mai multu desiarta si deaca aru urmá vreo miscare aceea de siguru va fi mai curendu provocata de tematori decatu de temuti. Crestinii negreci din Turci'a incepu a se desvoltá. Pórt'a crede minciuniloru fanarului ca acei ómeni aru voi surparea ei si amenintia si neliniesce mereu Romani'a inca e descrisa de vulcanu revolutiunariu si mai scia Dieu ce, pecandu ómenii acolo nu cugeta la nimic'a mai putinu decatu la revolutiuni.

Redactoru respundiatoru Zacharia Boiu.

Eata ce ne aduce diuariulu Bucimului in un'a si alt'a privintia.

Vecinii si amicii nostri Bulgari dau din di in di simptome mai pronuntiate de vitalitate. Patru diuare politice pana acumu se dau in limb'a bulgara: in Constantinopole dóue, dintre cari unulu umoristiecu, si in Romani'a dóue, unulu la BraiPa, si celu altu in Bucuresti in dóue limbi bulgara si romána. Din dóue numere cari au vediutu lectorii nostri au potutu sa-si faca o idea, credemu, cari suntu tendintiele acestui diuariu si care este pásulu celu mare alu acestoru siése siépte millióne de bulgari sub dominatiunea Sultanului. Nu este guvernulu turcescu care supera pe bulgari, ci tentativele secularie si neinterupte spre unu panelenismu chimericu, gonitu de cate-va capete essaltate, ce se vede ca se perpetua in acést'a natiune, care, fara acést'a idea amenintiatória de natiunalitati, aru fi fostu iubita si adjutata in interesele ei de tóta ortodocsi'a.

Poporulu románu a esitu la viéti'a si-si reclama drepturile sele la lumin'a si incaldirea sórelui. Astadi Románii recunoscu patri'a loru, drepturile lor si datorii ce au de a si le aperá; astadi ei dau tunuri si máine voru dá bratielu lor. Acést'a este patriotismulu, patriotismu realu, nu vorbe sunátóre. Fia bine cuventati toti cei ce oferescu adi dinarii lor, toti cei ce se intrecu a face celu mai nobilu din tóte sacrificiele pentru aperarea Romaniiei. Candu vomu-avé arme, bratielu cari sa le incinga nu voru lipsi la strigatulu supremu alu patriei: la arme!

In Poloni'a urméza mereu arestári si apoi transportári in partile cele mai departate ale Rusiei. Pana acumu sa se fia esilatu din Poloni'a russa preste 23,000 de individi.

Sórtea cea mai trista o au cei guvernati de vestitulu generalu Murawieff, de unde se si facu deportatiunile cele mai mari.

Mai nou dela Sinodu.

In cele dóue siedintie din 24 si 25 Martiu s'a pertractatu proiectulu de regulamentu pana la § 37. inclusive. Pentru componerea adresei de multiamita si a petitiunii nóue cátra Maiestate s'au alesu unu comitetu de 4 membri: DD. Bolog'a, Pope'a, Pinciu si Dr. Tincu. Desbaterile decurgu in cea mai frumoasa ordine, si interesulu pentru lucrurile bisericesci, scolare si fuadatiunale e celu mai viu.

Nr. 3—2 Publicare

de concursu literariu la premiele Rosetti.

Esté unu adevéru probatu prin esperintia: ca traducerea in limb'a materna—cea nimerita a autoriloru classici este pe de o parte mediulu celu mai eficace, spre a inaintá cultura unei limbe viue. éra pe dealt'a lectur'a cea mai sanatósa, ce se póte oferí unui poporu fara multa literatura nationale.

D. Conte Scariatu Rosetti, petrunsu de acestu adevéru, a sciutu ce ne lipsece, candu in 21 Maiu 1860. s. v. a depusu la subscris'a Eforia, pe lángea alte dóue premie de câte 240 f. v. a. destinate pentru traducerea lui Svetoniu si a lui Jornandes si alu treilea de 1000 f. v. a. dimpreuna cu fructulu de 4 ani pentru traducerea lui Tacitu.

De órece terminulu presiptu, publicatu prin diuare, pentru traducerea scripturiloru lui Tacitu ce esistu, cum su: agricola, Germania, Istoria si anuales, se apropia a se impliní la 21 Maiu 1864. s. v. subscris'a Eforia, conformu obligamentului seu fatia cu laudatulu Conte, se grabesce cu acést'a a provocá pe acei'a din DD. Literati románi, cari concurendu voru fi tradusu numitele opuri Tacitane séu unulu ver altulu dintr'ensele, sa binevoiésca a-si tramite traducerile francate la subscris'a Eforia pana la 21 Maiu 1864 st. v. in modulu usitatu, adéca insotindu-si Manuscrisele de o epistola sigilata, pre a cárei'a copérta sa stea scrisu unu Moto órecare, éra inlaintu numele si locuinti'a Concurintelui.

Manuscrisele incurse se apretuiescu printr'o Comisiune de trei membri competinti.—Resultatulu atátu in privinti'a lui Tacitu, cátu si a celoraltu doi autori, dimpreuna cu parerea aprobátóre séu desaprobátóre a Comisiuniloru se voru aduce prin diuare la cunoscintia on. publicu la timpulu seu.

Efori'a scóleloru romanesci ortodocse. Brasiovu 10/22 Martiu 1864.

Burs'a din Vienn'a 25/6 April. 1864.			
Metalicele 5%	73 30	Actile de creditu	186 60
Imprumulu nat. 5%	81 35	Argentulu	115 50
Actile de banca	773	Galbinulu	5 53

Editur'a si tipariulu tipografiei diecesane.